

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunit

Strat'a tragatorului [Lăzăzuțor], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decat numai de la corespondinti regulari ai „Federatiunii”. Articoli tramsi si republiati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literar, comercial si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 13/25. ian., 1872.

Siedint'a d'in 23 ian. a camerei deputatilor Ungariei a fostu pentru noi in mai multe privinție forte instructiva. Pertratandu-se cestiunea subvențiunarii gimnasiului serbescu d'in Neuplant'a, deputatii natiunali M i l e t i c i u si M a s s i m o v i c i u , vediendu că subvențiunea se va refusă in estu-annu si că guvernul are intențiunea de a intemeia unu altu gimnasiu de statu cu limb'a institutiunii serbesca totu in Neuplant'a, pricependu scopulu, spre a-lu paralisă propusera unulu a se infiintă in Zomboru, celaltu in Bescareculu Mare, unde lipsescu institute mai innalte, — incurcandu-se estu-modu cestiunea, intreveni Deacu, ca si unu deus ex machina, spre a complană disputele si spre a scote camer'a si ministeriu d'in incurcatur'a in care ajunseseră in urmarea dibacelor manopere a cellor doi deputati serbesci. Illustrul renegatu, dupa ce spuse că d'insulu s'ar fi enunciata de multu a supr'a cestiunii de natiunalitate, dîsse relativu la cestiunea ce sta la ordinea dîlei, că fia care natiunalitate, chiaru si celle ce nu sunt politice, au dreptulu a cere ca să li-se deschida calle libera si ca să li-se dea mediu-locele spre a-si poté cresce si cultivă pruncii in limb'a natiunale, că ci intr'alta straina cultur'a este forte ingreuiata. „Să ni aducem aminte, dîsse Deacu, de acea epoca in care teneřii nostri aveau a se luptă cu tote greutatile ce intempinu studiandu mai nainte intr'una limba morta (latina) era mai apoi intr'un'a straina (nemtisca), precandu asta-di, studiandu in limb'a materna, invetiatu este forte usiorata. De vremu, adause mai de parte, ca să cascigămu natiunalitate, atunci nu trebuie să facem ca si candu am vre cu totu pretiulu a le magiarisă, ci asié ca să li facem placute relatiunile magiare.“ In fine, dupa ce observă că nepotendu-se sterpi natiunalitatile, d'in caus'a numerului cellu mare allu loru, nu este bine a le face inimice, urmedia ca amendoue partile să staruesca a vietui intru intellegeră cătu se pote de buna. Dar' parten'i parerea d'a se infiintă gimnasiulu serbescu totu in Neuplant'a, unde este unulu. Adeca machiavellismulu betraniului s'a dovedită si asta data: Nu potem uita că Deacu este tat'a injuriosei legi de natiunalitate carea, de nu intreveni d'insulu, ar' fi reesfatu mai bine dupa proiectul comisiunii. Totu ellu vine cu auctoritatea sa a sprigiu'l machiavellistic'a tendintia a ministeriului de a infiintă pentru romani, serbi, etc. gimnasio de statu, dupa norm'a scolilor comunali, dar' vlu e Ddieu, si Romanii, cunoscunda scopulu, nu voru tramite ffi loru in scole fără Ddieu, ci voru invetiā in alle loru celle saracutie, dar' si natiunali si crestinesci. Romanii nu sunt atât de simpli ca să nu pricepa unde duce francmasonismulu stapaniloru. A distrugere mai antăiu sentiul relegiosu, a face ca scolarii să devina indifferinti mai antăiu cătra confessiunea loru, apoi a deveni indifferenti si cătra natiunea loru, ar' urmă de siguru. Stapanii n'au potutu si nu potu prin fortia, i assecurămu că nu voru poté neci prin machiavellismu. Dloru ni dau totu ceea ce nu ceremu. Noi li recomandămu merèu, să reentre pre callea politicei oneste si morali, atunci voru cascigă increderea si amicet'a nostra, pâna atunci inse, ne vomu feri chiaru si de darurile loru, cari nu le ceremu.

Gimnasiului de Beiusiu se refusă asemenea ajutoriulu cerutu pentru cuventulu că este confesiunale. Miuciuna, de trei ori minciuna! Miniciuna publica si in asta calitate minciun'a devine insulta. Au universitatea d'in Pest'a si atâtea gimnasio d'in tierra nu sunt elle emineminte confesiunali? Si cu tote acestea li-se dau grasse subvențiuni, vedi bine că-ci acestea servescu de focularie nu atât allu sciintielor, cătu allu magiarismului. Stapanii să mai slabescu cu argumentul minciunei. Ne am saturat de a fi insultati cu minciun'a, precum ne am saturat de fortia. — Drepturile natiunali ni-se refusa pentru cuventulu minciunosu că atacămu intregetatea tierii, — ajutoriu d'in sudorea nostra — c.-ci d'in acesta se compune vîstier'a statului — pentru

institutele nostre de crescere nu ni-se dau, pentru că suntem chrestini si cutediāmu a avé si noi confessiune! Va să dica, de vomu abdice de naționalitate si confessiune atunci vomu fi părtasi de nemarginit'a gratia d'a deveni magiari si prin acés-t'a poporu suveranu, cu naționalitate politica. Preferim a portă încă jugulu servitutii politice-naționali, decât să cumperam cu acestu pretiu rușinitoriu elemosin'a stapaniloru.

Altu momentu, asemenea instructivu, au fostu primirea afrontului ce casă boerilor fece, precum au mai facutu si in cestiunea colonistilor, camerei deputatilor; adeca acést'a primi respingerea boeresca a desfintarei legii de cantiune pentru diunale. Sub cursulu votisărui betraniului Deacu — ca să salvedie apparint'a liberalismului seu, — a petrecutu in bucatari'a dielei. Cellu mai lesne si mai estinu modu de a-si conservă cine-va popularitatea liberalismului.

La burs'a de Vienn'a se latise in 23. I. c. mai multe sciri politice neodichnitorie. Asié unii diceau că sciu positivu a se fi facutu attentatul a supr'a personei Tiarului ruseșcu si că in urmarea attentatului ar' fi morit de ranele capetate, era altii că n'ar fi morit inca, dar' că bolesce greu. De alta parte se affirmă, că Domnitorul Romaniei Carlu I, obositu de sarcin'a domnei, s'ar fi retrasu d'in România. Dupa aceste sciri urmare altele financiare, dar' totu de acestu calibru, adeca allarmatorie, pana acum inse neci un'a d'in elle nu s'a adeverită.

Ordinea de batalia parlamentaria a Dului Auersperg este antăiu: Legea elect. de urgentia, apoi, de va mai remané tempu, poate resolutiunea galiciană, si daca totu ar' mai remané tempu de ajunsu, poate si reform'a electorală. Vomu veze ce ajunsu dice deputati galicieni, cari tienu in mana situația si sortea ministeriului precum si a senatului imp. insu-si.

Partit'a natiunale croata urmedia a face descoaceri interesante, prin cari se vedesce apriatu credinti'a cea rea a unionistilor, cari a tinsu si isbutitu a duce in ratecire pre Lonyai, dar' totuodata se areta, că nu Croati ci ministeriulu ung. a intreruptu negotiatiunile de impacare, ceea ce se scie fără ca să fia trebuintia a se documenta mai cu amenuntul.

D. Thiers, care d'impreuna cu ministeriulu seu, in urmarea bataliei suferite de la Camera in cestiunea dării pre materie crude — dedese de missiunea, au revenit de la acestu cugetu, era totu la rogarea Camerei. Bataia, ca acést'a si transtela in Camera, va mai manca betraniulu si suscepabilitatea sa personale si constitutiunale era-si se va alină si alta data. Numai sanetate să aiba D. Thiers, celielalte se voru repară.

Ce e de facutu?

(Fine.)^{*}

Inainte de an. 1848, in adunările marcale nu era ertatu a vorbi in limb'a romana, nu era ertatu a portă protocolu in limb'a romana, romanii cătu de qualificati să fi fostu, nu se aplicau in posturi, si totu-si nunc-amu magiarisatu, — ore asta-di pre langa drepturile amintite ne vomu magiarisă? nu credu.

Au nu demanda §. 58 alu legei pentru instructiunea publica, că fia-care locuitoru să se educe in limb'a sa materna, singura scientie academice predandu-se in limb'a magiara. Inainte de an. 1848 nu a fostu ertatu acést'a, si totu-si amu remasu romani.

Să dora cultur'a, drepturile politice si libertatea pressei ne magiariseza? de-cum-va acestea ne magiarisează debue să vi spunu sinceru, că in casu candu romanismulu numai asié se pote sustine, daca poporul romanu va remané elou politicu, daca va remané incultu, atunci noi amu incetat a fi romani, pentru că necultur'a prin articululu XXXVIII, adeca prin legea pentru instructiunea publica e nimicita, er' elotismulu politicu intru atât, in cătu fia-care d'in popor, care platesce 8 fl. v. a. e alegatoriu, incătu fia-care romanu pote ajunge la ori-si ce oficiu, — a incetatu.

*) Vedi Nrii 4 si 5 ai „Federat.”

Prețul de Prenumeratii:

Pre trei luni 8 fl. v. a.

Pre cinci luni 6 " "

Pre anul întregu 12 " "

Pentru România:

prea. întregu 30 Fr. = 30 Lei in

" 6 luni 16 " = 16 "

" 3 " 8 " = 8 "

Pentru insertiuni:

10 or. de linia si 30 or. taxa a timbra pentru fiecare publica-

tione separatu. In locușu deschis 20 or. de linia.

Unu exempliar costa 10 cr.

Au nu e ertatu fia-carni romanu a suplică in limb'a sa, si in ace'a primesce si resolutiunea; inainte de an. 1848 nu a fostu ertatu acést'a, si totu-si amu ramasu romani; se pote că sunt ampliati, cari nu pertracteza suplicele scrise in limb'a romana, său pertractandu-le nu dău pre d'insele resolutiuni in limb'a romana, — inse de ce nu luati pre unul că acestu-a in comitetu la dare de sema? spre acestu scopu nu e de lipsa a avé majoritate, e destulu unu membru care cu §. 8. alu legei de naționalitate in mana, să asterna unu atare ampliati, care nu respecteaza legea, patu de spini, — si apoi de buna sema a dou'a ora nu va mai dă pre suplice romane resolutiuni in limb'a magiara, cu atât mai pucinu va lasă nepertractata vre-una suplica, d'in causa că nu e scrisa in limb'a magiara.

Legea pentru usuarea limbii materne e sanctionata in favorulu nostru, inse noi totu-si strigămu, că in usuarea limbii suntemu impedeclati, bataru că noi suntemu de vina, daca in asta causa nì se punu pedece, pentru că pasivi fiindu nu vomu a ne folosi de drepturile, cari in asta privinta ni se dau prin lege.

Aici asiu poté dîce, asiu poté esclamă: éca fructele pasivităti! dar' nu facu, să-mi fie numai ertatu a vi aduce a minte, ce au dîsu strabunii romani despre drepturile politice „vigilantibus subvenient jura,” va să dica, daca voim a avé drepturi, debue să priveghiamu, debue să fimu activi. Nòe ni place a ne fală cu ace'a că suntemu stranepotii romanilor, inse consiliele celea bune ale loru le lasămu să le folosescă altii.

Stramosii nostri in a. 1744, 1791, 1844, 1848 si 1849 au petitionat la dieta si la Maiestate:

1. că dreptulu de alegere să se estinda si preste romani;
2. că si romanii să se aplice in oficie publice; recipe in tre religiunile recepte;
4. că natiunea romana, in sensulu constituției Transilvaniei, să se recunoasca de a patr'a natiune si
5. că să se stergă censur'a, va să dica press'a să fia libera.

Nobilii si nenobilii romani, cari prin commune platesc cu contributiune drepta de 8 fl. v. a., ér' prin cetăti, cari au posessiune in pretiu de 315 fl. v. a. sunt alegatori, romanii se aplică in oficie, religiunile greco-catolica si greco-resatena sunt recepte, limb'a romana in cause private, atât la politica, cătu si justitia e ertatu a se folosii, ba ce e mai multu, in cele mai multe locuri in Transilvania e primita si de limb'a protocolului comitatensu, suplicele romane se rezolvă in acea limba, press'a e libera, censur'a a incestatu, va să dica, unele d'ntre dorintele noastre sunt realizate, si acum noi in locu de a folosi ace'a ce amu ajunsu, si cu ajutoriul celor dobendite a starni că să se implinesca si celea-lalte dorintie, strigămu in gura mare, noi remanem pasivi pâna atunci, pâna ce ni se voruimplini tote dorintele.

Ore, Dloru, in an. 1866 si 1867 să fi pasită partid'a deachiana pre terenulu pasivitatii, să fi statu mortisii pre langa uniușea personale, pre langa restitutio in integrum, si că nu platim nemicu d'in detori'statului, pentru că s'au facutu de nobis sine nobis, esoperatul fi drepturile, cari le are asta-di Ungari'a? neci de cum.

Am fostu de facia, Dloru, sciu cum a decursu procesul impaciunirei, la inceputu Vien'a postea mai multu, partid'a domnitoria a promis in se mai pucinu, si dupa ce dreptulu jacea in midilocu, eca s'a facutu pacea, si asta-di Ungari'a e in posesiunea mai multor drepturi, de cătu a supr'a carorul-a s'a facutu pacea, pentru că vediendu Vien'a că Ungari'a nu voiesce a se rumpe, se inviosece la ori si ce drepturi, ce nu pericliteza poterea monarhiei Austro-Ungariei. Asie aru si acést'a si cu romanii, daca aru pasf d'in anima pre terenulu datu de Maiestate, si daca aru aperă d'in anima sistemulu dualisticu.

Vedi, dñe unii, nu ne provoca nimine la pace, noi nu potem parasi terenulu pasivitatii; — ertati-me, Dloru, dacă vi spunu sinceru, că pasivitatea Dloru vostre nu e pentru ace'a că prin ea să esoperati drepturi, ce de altmirea prin pasivitate a Dloru vostre, că prin ea să mantuiați de a lucra, că prin ea să escuzați în pasarea in care sunteți facia cu prosperitatea patriei și generești a populu românui în specie.

Am fostu de facia in adunarea d'in Miercură, unde s'a

decreta pasivitatea fatală, vi-am spusu atunci, că nemicu nu vetti esoperă prin ea, în se m'a m i n s i e l a t u , de-o r a c e a t i e s o p e r a t u , d a r' d o r e r e , p e n - tru romani una stare mai rea, p e n t r u c à a s t a - d i e neincredere a mai mare in romanii, d e c u m a f o s t u i n a i n t e c u t r e i a n i .

Ati otarită că sè impedescat pre romani, că sè nu aleaga deputati la dieta, vi-am spusu, că nu vetti face-o, pentru-cà acolo s'a poftită lucră, a lucră inse nu sciti, vi-am spusu, că prin acătă lasati sè alegă romani deputati de acei-a, cari voru lucră in contr'a intereselor romane, s'au intemplatu.

Inse s'a intemplatu si acei-a, că, luandu afara doue séu rei cereuri de alegere, poporul nu a ascultat de pasivistă. Ati otarită, că vetti tramite omeni de incredere la ministeriu si la Maiestate, că sè informati atâtă ministeriul cătu si Maiestatea despre dorintele romanilor, — au trecutu mai trei ani fără de a fi facutu ce-va, firesc a venit la Pest'a si a vorbi cu ministrii, a merge la Vien'a la Majestate costă bani si fatigie, dar' pasivistii nu le potu face aces-tea, nu pentru-cà dinsi voiesc prin dolce farniente a esoperă drepturi, séu dora ve leganati in credintă, că prin acei-a că ati scrisu in foile publice vre-o cătă-va articlii anonimi, vatematori pentru unulu s'au altulu d'in activisti, ati facutu destulu acelei otariri? ati inaintatu binele romanilor?

Ati provocatu intielegintă romana, că sè-si spuna parerea, că ce ar' fi de facut? eu si cu mine altii vi-am spusu sinceru, că e de lipsa una conferintă a intielegintei romane. Vi s'au spusu că cine sè conchiamă acea conferintă, si ce ati facut? horendum dictu! d'in 80 de intieleginti numai duoi au dîsu, că comitetul alesu la Mierourea sè iée inițiativă si Dvostra in contr'a cri si carei ordine de consultare ati desfintat comitetul ad hoc si ati concretat conducerea romanilor comitetului alesu prin adunarea d'in Miercurea, va se dica, ati condamnatu pre romani la nelucrare, pentru-cà comitetul d'in Miercurea inca e identic cu nelucrarea.

Eu presupunu in Domnii pasivisti si autonomisti atâtă patriotismu si atâtă iubire de națiune, incătu vediendu, că terenul pasivitatii e periculosu pentru romani, si-voru recunoște eroea, si voru lasă pre activisti a lucră, voru lasă pre acei romani a lucră, cari, creditiosi proverbiul latinu "vigilantibus subveniunt jura," si petrunsi pâna in medua de adeverulu si aduncă politica ce jace in assiom'a strebunilor nostri, tot u-d-e-a-u-n'a c u r e g i m u l u , p e n t r u t u f a t a l a t u f e n u m a i d e l a D d i e u " — voru dñu'a voru esoperă imprimire unei-a séu altei-a dorintie, prin care se va inaintă binele materiale si spirituale alu romanilor, si candu nu le-aru succede neci pre acătă cale esoperarea imprimirei dorintelor celor drepte, atunci bare-mu s'ar esercită poporul in scientă si desteritatea parlamentaria, fără de care indesertu ni s'ar asigură majoritate prin lege, pentru — că si atunci amu cadé jertfa minorităti mai zelosa si mai inaintata in desteritatea si scientă politica.

Pote că acestu articolu e mai lungu, de cum s'a intemplatu a fi articlii foielor publice; inse, onorate cetitoru, atribue lungimea momentuosităti obiectului, despre care am scrisu, ér' esacerbarea stilului atribue-o acelei ingrijiri, cu care m'am intemplatu a urmă binele dulci mele patrie, atribue fia-care cuventu celei mai adunci convingeri, cu care m'am intemplatu, ori candu, ori in ce giurăstări, in pre-sătări or si cui si in contr'a or si carui individu, séu notabilitate, a-mi esprime convingerea, fără temna si fără rezerva.

Si că sè nu fiu acusatu, cum-cà m'am ascunsu sub velu anoniimităti,

Ecă, poftindu onoratioru cetitoru anu nou ferice, me suscriu cu cea mai adunca stima

Pest'a, in 31 decembrie, 1871.

*Iosif Hosszu, m. p.
consiliariu supremu la curtea
de contabilitate.*

Camer'a representantilor Ungariei.

Siedintă de la 22. ian., 1872.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedintă la 10 ore a. m. D'intre ministrii sunt de facia: Lónyay, Szlávy, Pauler, Bittó, Kerkapoly, Tisza si Tóth.

Dupa verificarea procesului verbale alu siedintei trecute, presedintele aduce la cunoștiința camerei, că deputatul E. Matolay, alesu in cercul S.-A. Ujhely, cotelu Zemplinu, si-a presintat litterele sale credintiale. Se trecu la comisiunea verificatoria permanentă. — Dupa acei-a comunica, că terminul legale de 30 dñe, reservattu pentru presintarea protestelor ce s'aru face contr'a alegerii deputatului cont. Guido Karacsonyi, a espirat, dreptu acă deputatul d'in cestiune e verificat definitiv. — Sigismundu Borlea cere concediu pre siese septemane, ce i se accordă. Deputatul Vilhelmu Melas, alesu in cercul Rupei, Transilvania, si-depune mandatul. — Se va publica alegere nouă in cercul respectivu.

Dupa acei-a se presinta mai multe petitiuni cari se trecu la comisiunea petiționaria.

Iuliu Benedek pune pre biouroulu camerei raportul comisiunii centrale privitoru la mai multe proiecte de legi. Raporturile se voru tipari si pune la ordinea dñe. — Macs. Uerményi presinta raportul comisiunii petiționarie despre consumatiunea 55. a petițiilor deliberate de acătă comisiune. Raportul se va tipari si pune la ordinea dñe in siedintă de sambata, 27. ian.

Ministrul de comerciu, industria si agricultura, Ios. Szlávy, presinta camerei convențiunea inchisă de ministrul de externe cu Lloyd-ulu triestinu. — Se va tipari si trece la comisiunea financiară.

Dupa acei-a camer'a trece la ordinea dñe: pertratarea raportului comisiunii financiarie privitoru la propunerile, cari stau in legatura cu bugetul ministrului de cultu si instructiune publica. — Augustu Pulszky propusese a se votă 5000 fl. pre sem'a profesorilor privati de la universitate. Se accepta. — Ioanu Paczolay propune a se votă 45.000 fl. pentru infinitarea si 12.000 fl. pentru susținerea unei scole cetățianesci in Ipolyságh. Comisiunea financiară opineaza, că propunerea d'in cestiune sè se transpună ministrului de instructiune publica. Votarea unei sume separate nu se recomanda, de-ora-ce sum'a votata pentru "scopurile educatiunii poporului" nu s'a specialisatu, si, prin urmare, nu se poate intrebuntia spre astu-feliu de scopuri. — Propunerea comisiunii financiarie se accepta.

Relat ivu la petiționea reunii investitorilor scolelor medioere, privitoria la sporirea salariilor lor, comisiunea financiară propune, că cu ocasiunea statutorii bugetului venitoriu ministrului de instructiune sè iée in consideratiune acătă petiționea. Propunerea se primește.

La propunerea lui Adamu Lázár, despre sistemizarea stipendielor pentru ciangăi, comisiunea financiară observa, că ministrul de instructiune sè fia invitatu a impărtăsi d'in stipendiele existente si pre tinerii ciangăi. Adamu Lázár doresc sistemizarea de stipendie separate. Ministrul Pauler declară, că in Transsilvania există unu fondu de 600.000 fl., era in Ungari'a de unu millionu, si d'in aceste fonduri se impartesesc si ciangăi. Vas. Orbán declară, că e detorintă națiunii ungurescă a se inrigi de consangenii sei d'in Romani'a.

Vincentiu Babesiu intreba, că ce aru dñce ungurii candu guvernul român ar' creă stipendie pentru romanii ardeleni si ungurenii? La totu casulu acătă s'ar' stigmatiză de agitatiune; dreptu-acei-a voteza contr'a propunerii. — Dupa ce mai vorbiră Michaelu Tanciiciu si Iuliu Györfy, camer'a admitte propunerea comisiunii financiarie.

Propunerea ministrului de cultu si instructiune publica, privitoria la afacerea poltecnică, se acceptă in cestiune, votându-se 12.111 fl. recerintă ordinariu si 12.000 fl. estra-ordinarie.

Urmează projectul de lege privitoriu la intregirea trupelor ungurescă de linia si a marinei de resbelu. Conformu acestui projectu de lege contingentul militaru pre anulu curinte ar' consiste d'in 39.289 recruti si d'in 3929 rezervisti.

Ales. Csanydy nu votează neci unu recrutu, de ora-ce nu voiesc să sacrifice florea națiunii, tenerimea, unei armate comune si de honvedi. care e numai una parte integratorie a armatei comune. — Bar. Ludovicu Simonyi combate titlulu projectului. Legea d'in an. 1867 dice expresu, că recrutiungurescă au sè fia instruiți in armătă ungurescă, deci titlulu trebuie schimbatu in intielesulu acestu-a. Cu acătă rezerva oratorele acceptă projectul, de-ora-ce nu voiesc să lase armătă incompleta.

Ales. Körmeny presinta unu projectu de rezolutiune, după care legea pentru aperarea tierei are sè se modifice estu-modu că unică fii, chiaru si in casulu candu parintele séu mosiulu sunt incapabili de a se sustine, sè se insire numai că rezervisti in armătă de honvedi. — Projectul se va tipari si distribui.

Michailu Tanciiciu nu votează recrutiungurescă, pâna candu nu se va demolă citadell'a d'in Bud'a. — Toma Péchy se miră, că guvernul nu respunde la imputările ce i se facu d'in partea stangei in una cestiune atâtă de importanta, ba neci n'a anunțat că cine reprezinta projectul in camera.

Dupa ce mai vorbescu la obiectulu d'in cestiune ministrulu-presedinte Lónyay si rapportorele comisiunii centrali Paulu Kiraly, projectul se submite la votu si se acceptă cu majoritate mare atâtă in generalu, cătu si in specialu. — Dupa acei-a se primește fără observație, in generalu si specialu, proje ctele de legi, după cari, conformu rezultatului cataloghei d'in urma, d'in cei 800.000 fetori d'in armătă comuna pre Ungari'a au sè cada numai 329.216, in locu de 329.632 fetori, si altulu, după care in comitatul Belovaru au a se inffintă doue batalioane de hovedi:

Urmează la ordinea dñe nunciulu camerei magnatiloru despre modificatiunile facute de magnati la projectul de lege industriari si la celu despre venatu. Intre altele camerei magnatiloru a modificat si §-ulu 105 d'in projectul de lege iadustriariu, decidindu, că cautiunea tipografelor si a litografelor sè se stergă, era a diuarielor sè se sustine si pre venitoriu. Modificatiunile se acceptă.

Siedintă se inchiaia la 2^{1/4} ore d. m.

Siedintă de la 23. ian., 1872.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedintă la 10 ore a. m. D'intre ministrii sunt de facia: Lónyay, Pauler si Szlávy.

Se verifica processul verbalu alu siedintei precedente. Presedintele anuncia una petiție, după care gimnasiul serbesc de statu, ce guvernul voiesce a lu infinita in Neoplant'a, sè se inffintize in Zomboru. La propunerea deput. Nic. Missimovich, petiția se va pertrăta de una-data cu propunerile respective ale ministrului de instructiune. Mauritiu Iókai si Svetozaru Miletić presinta doue petiții, cari se trecu la comisiunea petiționaria.

Stefanu Majoros si-reinnoiesce interpellatiunea sa adressedă ministrului de comunicatiune in privintă unor abuzuri ce se comitu la calea ferata Alfold-Fiume. — Interpellatiunea se va comunică ministrului concernante.

Dupa aceea camer'a trece la ordinea dñe: pertratarea raporturilor comisiunii financiarie, relative la unele propunerile, cari stau in legatura cu bugetul ministrului de cultu si instructiune, si cari pâna acum au ramas ne-deliberate — La tempulu seu amu comunicatul cu-prinsul essentialu alu acestor raporturi, cu tote acestea, spre mai buna orientare, le recapitulămu pre scurtu.

Cu ocazia desbaterii bugetului de pre an. 1871, camer'a a fostu decisu, că votează pentru gimnasiul serbesc d'in Neoplant'a 8000 fl., inse numai sub conditiunea, că statul sè stătoresca planul de instructiune si sè denumește profesorii in mesură, in care participă la spesele comune ale gimnasiului. Efor'la acestui gimnasiu a declarat inose oficialmente, că sub asemenei conditiuni nu primește subvenție de 8000 fl. In urmă a acătă ministrului de instructiune a propus la desbaterea bugetului seu de pre acestu anu, a se inffintă in Neoplant'a unu gimnasiu serbesc superior de statu, ale carui patru clase inferiore sè se deschida de-oata in anulu scol. prossim, ér' cele-lalte successive d'in anu in anu.

Recerintele totale pentru an. 1872 facu 10.338 fl. Comisiunea financiară propune a se votă acătă suma si a se propunega propunerea lui Maximovich, după care ar' avea a se votă pentru gimnasiul serbesc d'in Neoplant'a una subvenție de 8000 fl., fără conditiune d'in anul trecutu.

Nicolau Maximovich pledează pre de una parte pentru votarea subvenției de 8000 fl. pentru gimnasiul serbesc d'in Neoplant'a, era pre de alta parte saluta cu bucuria intentiunea guvernului, d'a inffintă unu gimnasiu nou, inse nu in Neoplant'a, pre cum se propune, ci in Zomboru, unde nu se află nici una scola mediocre serbesca. Ora-
presinta snr acestu scopu una propunere formulată.

Franciscu Deacu inca partecipa la desbaterea acestui obiectu, cu care ocazie d-sa atinge si unele cestiuni, cari ne interesează de aproape si pre noi romani. Va fi deci bine sè scimă ce mai dñe badea Deacu despre unele si altele, căci dieu, de celea ce face ne-amu saturat; inse — bene notandum — numai a cunoște noile pareri ale dñi Deacu este bine, dar' nu a pune si prețiu mare pre ele.

Dñi Deacu si-desfasura parerea d'in trei puncte de vedere, si anume antăiu, daca camer'a voiesce să voteze pentru gimnasiul d'in Neoplant'a subvenție d'in anii trecuti, séu nu; a dou'a, sè se inffintize unu gimnasiu serbesc nou, séu nu; a trei'a, că unde ar' avea sè se inffintize noulu gimnasiu. — Cu privire la votarea subvenției, oratorele crede, că camer'a sè remana mai bine pre langa conclusulu seu d'in anul trecutu, de-ora-ce conditiunile impreună cu subvenția nu se poate da, si de ora-ce acum e vorb'a de inffintarea unui gimnasiu nou.

Ce se atinge de inffintarea noulu gimnasiu cu limbă instructiunii cea serbesca, d-sa e de parere, că sè se imultesca gimnasiile de statu, si daca se sustine unde-va gimnasiu d'in fundatiuni private, apoi dsa nu află cu scopu, că aceste gimnasiu sè se oprește in modu directu séu indirectu, căci daca ele in privintă planul de instructiune voru procede necorrectu, guvernul, care are drept de supraveghere, le poate impiedca.

Acum s'a propus inffintarea unui gimnasiu pre excellentiam serbesc. Primirea acestei propunerii nu eschide, că si in anul prossim camer'a sè decidea inffintarea unor asemenei gimnasiu.

Vorbindu mai departe despre inffintarea naționalitătilor pre terenul instructiunii, apoi despre limbă instructiunii, carea trebuie să fie limbă acelu tenuțu, in care se află gimnasiul, intre altele dice: Sè ni aducem numai a-minte cu ce greutăți aveam sè ne luptămu noi in tineretile noastre, pentru că trebuia să studiem intr'o limbă străină, intr'o limbă mortă, si apoi să privim astă-di cătu este mai usioru studiu pentru acea tinerime, care primește instructiunea in limbă sa materna. — Totu acătă sè si pentru naționalitate... Daca voim sè cascigămu naționalitate — continua oratorele — sè nu le facem sè crede, că vremu sè le magiarismă cu ori-ce prețiu, ci sè nesuim numai sè li escitămu iubire pentru referintele ungurescă, căci a voi sè le sîrpesci, ar fi una barbarie, sclerata chiaru si atunci, candu n'aru fi asié de numerose incătu si fără de aceea, este cu nepotintia a le nimică.

A ni le face inimice, nu jace in interesulu nostru. Si in asemenea pusetiune se află si ele (naționalitățile). Daca ele s'aru potă desface de noi si aru potă forma una

nuine mare, atunci asiu intielege una astfelui de nesuinișă. Dar' sub relațiile politice ale Europei acăstă nu este la putinția. Ambele părți trebuie dar' să nesuiescă, a trăi împreună în cea mai bună intielegere."

In fine oratorele aproba planul ministrului, d'a infinită unu gimnasiu serbescu nou, dar' nici-decum să nu se infinitizeze în Neoplantă, unde este degădu unu gimnasiu serbescu, ci în Zomboru său Becichereculu-Mare.

Ministrul Pauler si-motivează intențiunea d'a infinită noulu gimnasiu în Neoplantă; de altmintera inse este gata a-lu infinită si in altu locu.

Svetozaru Mileticu propune a se votă subvenția pentru gimnasiul d'in Neoplantă, er' noulu gimnasiu să se infinitizeze în Becicherecu.

Col. Szell sustine proponerea comisiei financiare. Paulu Szontagh e de parere, că să nu se stabilească locul pentru noulu gimnasiu, ci să se insarcineze ministrului cu alegerea lui.

Vincentiu Babesiu se bucura forte, că de astă-dată Deaceu a vorbitu d'in inima către națiunalități; regretă numai, că n'a vorbitu astfelui la începutul dietei, er' nu acum aproape la inchiriarea dietei. Dsa inca ar' vorbi bucurosu în acestu tonu, dar' se teme, că indată s'ar redică vre-unu oratoru d'in stang'a și l'ar numi magiaro-fagu, cum a facut-o în dilele trecute Csernátony. De altmintera vota pentru proponerea lui Maximoviciu, pentru carea se dechiara si Georgiu Stratimiroviciu.

Mihailu Tanaciu dice, că serbii au venit in tiera abie de una suta de ani, si acum consideră acăstă tiera de a loru; serbii sunt perturbatori si totu-si voiesc să li se infinitizeze scole proprii, atunci si jidovii, cari sunt asié de numerosi in Pest'a, inca aru poté cere scole proprii; inse ei nu facu acăstă, ci de mici copii invetia ungurescă. Oratorele nici nu vră să scia de infinitarea unui gimnasiu serbescu.

Gabr. Várad protestează contra asertunii lui Babesiu, că stang'a l'ar fi atacat uandu ar' fi pronunciate cuvintele esprimate de F. Deák. Stang'a si dreptă, precum si tote partitele au fostu totu-de-un'a unite uandu a fostu vorb'a d'a promove interesele de cultură ale națiunalitătilor (?!). In unu asemenea casu stang'a n'a vorbitu neci una-data contra națiunalitătilor. (Acăstă o dice numai oratorele, dar' Col. Tiszai si Csernátony de siguru nu poti affirma unu astu-feliu de neadeveru. Rap.)

Lud. Csernátony concede, că poate ar' fi atacat pre Babesiu, uandu ar' fi disu totu ace'a că si Deák. Dar' e differintia cine si ce dice. Se vede că Babesiu neci acum'a n'a potutu repetă cuvintele lui Deák, fără d'a nu suspiciună si affirmă, că astu-a e numai unu mediu-locu de cotesfre. (Babesiu protestează.) Oratorele crede, că Babesiu e unu magiaro-fagu, dar' bucatur'a acăstă e prè mare pentru gutul lui. (Totu asié de mare bucatura e si națiuna romana pentru stomacul lui Csernátony. Rap.)

Dupa una desbatere mai lungă camer'a respinge tote ame demente, afara de celu-a alu ministrului de instrucție, dupa care se decide infinitarea unui gimnasiu serbescu, era statorirea locului, unde ar' avé a se infinită, se con rede ministrului.

In fine se ceteșeu a trei-a ora si primesc definitivu projectele de legi despre recrutarea pre annulu 1872, despre rectificarea contingentului militaru unguresc si despre sporirea batalionelor de honvedi. Se trimitu camerei magnatiloru, si cu acăstă

Siedint'a se inchiaia la 1³/₄ ora d. m.

Brasovu in 7. ian. 1872.

Dle Red! In num. d'in 29 dec. 1871 st. v. alu „Federatiunei“, ati publicatu intre „Varietati“, dupa informațile unui corespondinte alu D-vostre, nesci nouătă d'in Brasovu. Vi se scrie adeca despre adunarea ce s'ar fi tie-nutu, in 31. dec. in casinul romanescu, sub presedintiala Dlui Branu de Lemeni, d'in partea celor angajati a face scisiune in marele corpu alu națiunei romane. Totdeodata corespondintele D-vostre nu se sfiese a adresă, in parență, casinului nostru o insulta grosalana, afirmând că astu-a adi mane trebuie rebotezat, casinu magiarescu."

Ve rogu, Dle Red! să bine-voiti a deschide colonele diuarului D-vostre urmatorei desmintiri, ce me simtiu de-itoru a o dă asertunilor corespondintelui D-vostre, că secretariu alu casinului romanu si că martorul nepartitoriu alu celor intemplete.

E adeverat că in 31 dec. a. tr. se tieu o adunare in casinul romanu; dar' acea adunare fu conchiamata de dlu presedinte alu casinului, cu scopu că comitetul ace-lui-a să se consulte despre abonarea diuarielor. D. Branu de Leoni nu potu presidă acăstă adunare, fiindu-că nu d-sa este presedintele casinului. Mai departe in numita adu are nu s'a tratatu neci o cestiușă politica si prin urmare, nimene d'intre cei de facia n'a suferit de frigurile activitatii. Asié dara si leacul ce se prescrie Romaniloru d'in Brasovu ar' fi fostu de prisosu in acel momentu, candu bol'a nu se manifestă cătu-si de pucina.

Acestu-a este, Dle Red, adeverul puru si simplu despre adunarea d'in 31. dec. Cine vi relatéza altu ce-va, acolu-a său e reu informatu, său apoi nu vre să spuna ce este.

Catul pentru temerea corespondintelui D-vostre, cum că adi mane casinul nostru se va face ungurescu, ea este cu totul nefundata si démina de risu. Acestu casinu de la intemeierea sa si pâna astă-di a fostu o instituție curata nationala si că atare Romanii din Brasovu lu voru sustine totu-de-un'a. Elu neci ungurescu nu se va face, neci nemtiescu, ci va remană ce este si ce a fostu. Au crede cine-va că daca casinul se frecuentă de activisti, prin acăstă elu devine ungurescu? Atătă nu se poate pretinde. Adeverul este, că in casinul nostru se intrunesc Romani de diferite idei politice, activisti si pasivisti, dar' carii toti mai antaiu de tote voru să fie Romani, si numai Romani. Astfel deci si casinul va remană romanescu, cătu se poate mai romanescu. Despre acăstă poate fi siguru corespondintele D-vostre.

Cu acestea ve rogu, Domnule Redactore, să primiti incredintarea profundului meu respectu.

Tonu Lapadatu.

* Tier'a-Oasiului, 15. ian 1872.

Dle Red. Funestul rezultat alu alegerilor de membri pentru comitetul comitatensu in Tier'a-Oasiului — una poporatiune curata romana alegandu trei judani, 5 magari si numai trei romani — me indemnase, că să ventiledui putinelleni adeveratele cause ale acestui rezultat fatalu; — si, precum se vede d'in ace'a corespondintia (Nr. 118 a. tr.), am devenit la assiom'a că : cine ce sémena, aceea si séceră, arestandu ca date si fapte, că aceste frupte amare, sunt fruptele inertiei de care capulu besericescu allu tractului acestui-a, că prin miniune, e cuprinsu mai de la anul 1862.

Scopulu, precum vedese acea corespondintia, nu mi-a fostu a adumbră, cu atâtă mai putienu a atacă onorea, persoña său caracterulu Dlui protopopu, nu, neci decătu, ci chiaru d'in contra, am dorit, că aceste date si fapte devinindu la cunoștința interesatului — său să le primescă de sfaturi esite d'in anima romana, său cu acte la mana să demunstre contrariulu, adeca :

că nu e adeveru, că Tier'a-Oasiului, nu a fostu reprezentata la conferintă d'in Sighetu-Marmaciei;

că nu e adeveru, că in Tier'a-Oasiului de la 1862 nu s'a tenu o binefăcătorie conferintie districtuali preotesci;

că nu e adeveru, că D. protopopu a fostu membrulu comitetului comitatensu, asemenea e minciuna, că nu si-ar fi implituit de orantia de nu romana, cellu pucinu oficiosa, facia cu subalternii sei preoti, etc.,

ci d'in contra, că e calumnioru cellu ce aseredia, că poporul oasianu, respective Racsnienii, asta-data interesele loru vitali le concrediu pre siesse anni omului d'in stirpea lui Aronu.

Astu-feliu de responsu doriamu eu, si cu mine d'impreuna, credu, intregu on. publicu cetitoriu, de la v. a. diaconulu Tier'i-Oasiului, D. Aleșandru Erdős de Uglă; — si atunci avea totu dreptulu a me numi calumnioru reutaciu si intrigantu.

Inse m'am inselatul forte, că-ci D. Sa in respușulu seu d'in nrulu 130. an. espiratu, nu vră său nu avă curagiul a se folosi neci baremu de prim'a regula juris „si fecisti nega“ ci tote datele si faptele corespondintiei mele le incungiua că mitiul laptele ferbinte. — Si neavandu, pote, arme onorifice, trece la acea parte a escusării, unde omul, in lecu să se excuse mai vertosu se incusa, si pre care calle, altcum d'in parte-mi, de-si dispunu de numeroase arme, fia convinsu, nu lu voi imita neci odiniora.

Adeca, D. Sa in locu să refranga unic'a fapta, său să reintregesc unic'a data d'in acea corespondintia, cu tote amaritinea sufletului seu incepe a lamentă : că eu era magiaru in acușu de daco-romanu, la romani de renegatu, me nescu a-i strică popularitatea inaintea magiarilor si a jidovimei, etc., cu acea intenție, că dsa său să abdica, său se fia absolvatu de la Protopopia, care demnitate apoi să o potu ocupă eu? ! risum teneatis!

Domnul meu! in etate mai frageda me potesi potre prin, că să me occupu cu astu-feliu de obiecte naive, si simplicită capilaresci, inse astă-di, fi ertatoriu, daca năti potu si spre servitii. — Pentru liniscea D. Tale totu-si ti-spunu, că popularitatea nu se vinde cu mieri'a, ea este umbr'a faptelor nostre; — era protopop'a? o, ace'a la noi se casciga pre la Gherla, si nu prin diurnale politice, de-o data te asiguri cu parol'a mea de onore, d'in parte-mi (diciu numai d'in parte-mi, că-ci si eu am observat, mare este numerul acelor-a, cari aspirezia dupa protopopia, apoi fatalitate? ! tocmai dupa a Domnei-tale) că neci dupa mortea D. Tale nu voi veni scaunul protopopiei d'in Tier'a-Oasiului.

Dupa ace'a dsa avă tempu a registrá, töte conferintile facute de la Adamu pâna in momentul de facia, si că conclusiune singura se intreba, ore nu este romanu bunu? si totu singura respunde, că daca nu ar' fi inca, se va face si mai bunu. Dsa canta, dsa descanta.

Eu, Domnul meu! conferintile D. Tale neci că le-am negat, neci le trag la indoieala; — ba, că să te convingu că sum stimatoriul conferintelor D. Tale, éta Te reflectediu, că uitasi una conferire d'in registru, si inca memorabilă, adeca ace'a pentru statu'a nemoritorului Széchenyi, asediata

la 17. aug. 1861. in medi-locul Tier'i-Oasiului: — pentru trebuincios'a orientare te inviediu la acelle tempuri, candu că tra clerul romanu alu Tier'i-Oasiului te addressai in limb'a magiara, subsemnandu-te ,membru altu comitetului insarcinat cu arangiarea serbatorei seceniane.

Manecandu mai incolo D. Sa dice: totu-de-un'a m'am tinenutu de partid'a naționala romana, care, daca d. coresp. voiesce a sci, că d'in căti individi stă in Tier'a-Oasiului? éca i-o spunu, că stă d'in 6—7 preoti, si D. sa nu este intre acei-a?

Domnul meu! daca program'a partidei, numita de D. naționala, este cea professata si delinuita in responsul D. tale, adeca : că fia-care membru a trebuitu să abdica de politica innainte de astă cu 6. ani, că pentru alegerea deputatilor nu e de parasitu comoditatea casnică, — la conferintă clericale să nu te infacișiedi, de celle districtuale să te feresci, — cele comitatense să le accepti pâna se voru ordonă in curtea ta, in urma, interesele poporului nu sunt de sfer'a activității preotului, destulu că mesurămu Leacticalulu si numerămu Stolele; dñe : poporul concreda-si interesele sale ori si cui, fia si chiaru inimicului secularu? atunci, Domnul meu! fii convinsu că nu invidiediu onorea facuta celor 6—7 preoti, — ba pentru că cu tota franchetă spusesi on. publicu, că cu nu mă tienu de partid'a aceea, me indetorasi la stim'a cea mai profunda facia cu person'a D-tale in secolul secolelor, in c'ătu potu dice si aminu.

Dar, să nu abusăm de pacient'a on. lectori, să pasim c'ă tra finea responsul.

D. Sa poftesc relatiunea promisa despre scoalele noastre confessionale (teme-te de bine, de reu nu i se spă) cu subscríerea numelui adeverat, că să scia, cu cine are de facutu; si să scia preotii tractuali, cine e cauș'a (sic?) de-cum-va prin illustratiunea D. sale multi se voru rusină si petă inaintea națiunei? ! si pâna atunci inca me declară de călumniatoriu reutaciu si intrigantu? ! inca bene!

Aceste arguminte si conclusiunea ne mai audita mi-vine forte potrivita cu anecdota fetei gusiate „df-i mama gusata, că să nu ne intră,“ pentru că, vedi, Dlu meu! asertiunea, că prin illustrarea D. tale multi (preoti) se voru rusină si petă inaintea națiunei, trebuie să fie său dréptă său nefundata.

Acum'a, dato, sed non concessu, daca e dréptă, adeca, intru adeveru sunt multi preoti in Tier'a-Oasiului, cari merita rusină si petă de la națiune, inse pâna acum'a nu i-ai aratat, ba, fără provocarea mea, neci astă-di nu i vei arăta luminei, prin urmare neci guvernului besericescu? decătu lumina sorelui mai vederatu documente, că Dta ai abusata, abusedi, si vei abusă de increderea Ordinariatului, alu carui-a Consiliariu a fi te falesti; — in modulu celu mai eclatant singuru marturisesci, că juramentul protopopescu, că vei fi ochiul episcopului si pecatele subalternilor nu le vei retacé l'ai frantu si lu vei frange. — Consecuentă urmedia de sine.

Éra daca asertiunea Tale e nefundata, ce mi place a crede, atunci spune-mi Dlu meu, cum se numesc acea procedura, c'andu cutare, cu apucature marsiave subminedia onorea unei corporatiuni intrege, si calumnedia in publicitate pre preutii tractului seu, pre fratii sei de aceea-si sorte? ! Sum convinsu, că o e sci pronunciă prè bine, pentru că cu d'ins'a facusi conclusiunea responsului la corespondintă mea — Daca astu-feliu argumentasi, poftim! afia si conclusiunea.

D'in parte-mi, acelle epite, nu le voi pronunciă in facia D-tale, destulu ni le pronuncia neinpacaverii nostri inimici, reflectediu inse, că alta data „quid quid agis prudenter age et respice finem.“

Unu nume făra nume

VARIETATI.

** († Necrologu) Iosifu St. Silvutiu de Carpenisius, judecatoriu la tribun. distr. d'in Sabiu (mai năntate assessor. la tribun. urbar. in Fagaras) cu inim'a infranta de dorere anuncia preamatur'a si neasceptat'a morte a junei sale socie Annă a nasculu Eötvös, intemplata in 18. I. c. in Vienn'a, unde mersese a se supune unei operatiuni oculistice, dupa carea, cu căteva dille mai inainte d'a se poté intorce in sinulu iubitei sale familie, si-a datu suffletulu ei celu nobil in man'a Creatoriului. Morteai ei o deplangu, d'impreuna cu doiosulu sociu, minorenii prunci: Aureliu, Flaviu, Alessandrin'a si Traianu; asemenea o gelescu doiosii parinti: Advecatulu Eötvös si mam'a Anna, precum si fratrele ei Dr. Danielu Eötvös d'in Elisabetopol.

Acesta nobila ființă, d'aproape rudita cu gener. Clapca, br. Babarită si multe alte familie fruntasie d'in Ungari'a, de si nu era de nascere romana, au iubitul inse națiunea sa adoptiva cu aceea-si affectiune, cu carea iubia pre sociulu seu, carui-a in cursu de 12 anni a fericitei casatorie i fusese deliciile vietiei conjugali, fala si lumina, geniu tutelariu allu familiei, exemplariu de virtuti, socia si mama admirata si iubita nu numai de ai sei, ci de toti cunoscutii. Abiud casatorita puse tota silintă a inveria limb'a romana, care o vorbia cu predilectiune si cu unu dulce accentu curata ce era placere a ascultă. A esecat in artea musicale, vocales instrumentale, a compus mai multe piese romanesce, d. e. „Abiudan'a“ si alt. A ajutat cu bani si

suatu pre multi studenti lipsiti si omeni d'in popora. Pentru binefacerile si amabilitatea ei au fostu iubita ca una mama de totu poporulu d'impregiuru astfelui, incat au pusu pre toti in nimire condolonti'a si plansetele poporului adunatu la scirea cea trista despre mortea ei.

Man'a cea cruda a neindurantei morti o rapi in florea vietiei, numerandu abie 32 de anni. Remasurile pamentesci se voru transporta de la Vienn'a in Transsilvania si se voru depune spre eterna repausare in cript'a familiare d'in Elisabetopol. — Fia-i tierrin'a usiora si memori'a neuitata!

** (A j u n u l n a n u l u i n o u i n G r a t i u) Festivitatea cu care societatea academica „Romanismulu" d'in Gratian si-a luat remasu bunn de la anul 1871 si a salutat pre 1872, a decursu dupa urmatorulu programu : 1. „Deschiderea" prin presedinte. 2. Resunetulu" nemoritorului poetu Andreiu Muresianu, cantat unanimu sub conducerea lui Iulianu S. Filipescu, technicu 3. „Cuvantarea festiva," rostita de Ioanu Demetru Balasius, stud. juris, prin carea oratorulu aréta de ce potere dispune omulu avendu cultura de anima. 4. „Hor'a unirii" de Ale sandri, cantata unanimu. 5. „Fratiloru sè ne unim," poesia de Ios. Vulcanu, declamata de Petru C. Cioranu, stud. med., cu multa arta oratorica. 6. „Marsiul lui Ianeu," cantata unanimu. 7. „Panegericu asupra lui Andreiu Muresianu," discursu cettit de Teodo ru Ceon te, stud. philos. 8. „Marseilles'a romana" (Audi bucumulu cum suna) cantata unanimu. — In decursulu festivitatii se redicara mai multe toasturi, precum pentru infiorirea natiunei romane, pentru adeveratii ei conducatori, pentru infiorirea concordiei intre Romanii, pentru societatea Romanismulu d'in Bucuresci, pentru Roman'a jună d'in Vien'a si pentru unirea in cugete si semisfri a membrilor societatii „Romanismulu" d'in Gratian. Eráu momente fericite a audi in mediocul strainilor acentele farmecatorie ale limbei romanesci. Se mirau strainii d'in salonulu invecinato, cum potu face una mana de omeni atare festivitate rapitoria de anime. Tote acestea sunt semne inverdate, ca „Romanismulu" d'in Gratian are vietia, de-si unele spirite reutatiosc voiescu sè-lu traga la momentu. Festivitatea durà pana la nascerea anului nou, candu ne despartisramu, rogandu provedentia, ca natiunea romana atâta de sfatata sè afie in sinulu anului 1872 diu' inviarei. — Gratian, 20/8 ianuaru, 1872. — rutiu.

** (P e r s e c u t i u n i.) Cetima in „Uniunea liberală" d'in Iasi urmatoriele : „In diu'a de 17. dec. v. 1871. ministrul Cristianu Tellu, urmarindu sistem'a de persecutiune inaugurate de regimulu acestu-a, contr'a partitului nationalu, a destituitu pre professorele inamovibilu alu universitatii d'in Iasi, du Nicolaulescu, pentru ca acestu-a in virtutea legei ce i accorda constitutiunea tierei a staruitu intru a representat colégialu alu III. de Romanu in Adunare candu se desbaté marca cestiu Strousberg. Regimulu actualu — dice „Uniunea liberală" — an crutia nimic'a pentru a reduce tiér'a prin terore in sclavia — si pentru a desredacina d'in romani pana si sentimentul propriu loru conservatiuni nationale !

** (E p i d e m i a d e v e r s a t u i n V i e n ' a) inca totu imple pre locuitori cu ingrigire ; siaraculu dispare din diu. Numerulu viptimelor versatului d'in septembra trecuta se urea la 21, alu celor morbos de versat in spitala la 94. De siaracu au morit 6 persone.

** (D'i n T e m i s i o r ' a) se anuncia, pre calle telegrafice, ca pre drumulu de la Slatin'a catra Caransabesiu post'a si passagierii fure spoliati.

** (S u p l e n i r e s i r e c t i f i c a r e) D'in list'a judecatorilor si officialilor romani numiti la tribualele nou-organisate s'a lassatu D. Iosif Kerekes (Rotariu) adjunctu la conducerea cartilor funduarie langa tribunalul districtuale d'in Beiusu. Assemenea D. Michailu Fa zekas (Olariu). D'in contra s'a trecut de romau : Albertu Stancsay, Antoniu Sejanu, Caietanu Muresianu (Marosán), Mihai Merje, Alessiu Cia si pote si altii despre cari nu aveau inca informatiuni.

Sciri electrice.

Z a g r a b i'a, 23. ian. Partit'a natiunala incepù ieri de nou negociari cu uniunistii. Zsivkovich presinta unu programu conciliatoriu.

P a r i s u , 23. ian. Episcopulu Dupanloup se nesuesce d'in tote poterile a cascigá majoritatea Adunarii natiunale pentru unu amendamentu, dupa care guvernulu sè fia invitatu a face pasi diplo-

mati ca dupa mortea ponteficelui se se asigure independent'a perfecta a collegiului cardinalilor.

O d e s s ' a , 23. ian. Resbelulu contra Chivei se va incepe in gradu mare. Marele principe Michail primesce comand'a suprema.

P a r i s u , 23. ian. Comisiunea de capitulatiune va asculta in septeman'a acésta pre generalulu Bazaine.

H a g ' a , 23. ian. D'in differite parti se assecura cu posibilitate, ca regele ar' fi acceptat convintiunile inchiate cu Anglia, privitoria la cedere tiermurilor de la Guinea si Sumatrasu.

C o n s t a n t i n o p o l e , 24. ian. Proclamarea ereditatii directe la tronu va urma, fara indoila, in ver'a venitoria. Izedin va fi totu-una data si siefulu armatei.

L e m b e r g , 24. ianuaru. Pre lini'a ferata d'ntre Cernauti si Romanu s'a intalnitu si lovitu doue trenuri; unu masinist si doi servitori de la vaporu au remasu, se dice, morti, er' siese pasageri vulnerati.

R o m'a , 24. ian. In cercurile bine-informate se crede, ca cele mai multe poteri cu tempulu voru ajunge a tiené aici numai unu singuru reprezentante, er' reprezentatiunea de la santul sau-nu o voru cassá.

Burs'a de Vien'a de la 24. ianuaru, 1872.

5% metall.	62.95	Londra	115.45
Imprum. nat.	73.—	Argiutu	114.—
Sorti d'in 1860	108.—	Galbenu	5.49—
Act. de banca	866.—	Napoleond'or	9.17 $\frac{1}{2}$
Act. inst. cred.	348.50		

Propriet., edit. si red. respundet.: ALES. ROMANU.

UNA SINGURA PROBA ESTE DE AJUNSU

Spre a se convinge cineva despre pretiurile de totu eftine ale objectelor mai diosu insirate.

Tote marfurile se vendu sub garantia celei mai bune qualitatii.

Una asemenea assortimentu de objectele cele mai nove, mai practice, precum si luxuriose, nu se afia in Vien'a; s'a portatu grige pentru tineri si betrani, incat pentru unu pretiu bagatelu se pota afia pre alesu presentele cele mai frumose si mai potrivite pentru domni si domne, precum si pentru copii de ori-ce estate si stare.

Catalogulu pretiurilbru lu-va priu ori-cine gratis si priu epistola francata, indata ce si-va areta adres'a apriatu; este deci una avantagiu forte mare pentru P. T. locuitori d'in provincia a-si procurá unu asemene exemplariu, unde se pote vedea apriatu statu pretiului, catu si numirea tothuror objectelor, ce se ada in depositu. — Espedarile se facu seu priu posticipatiune [Nachnahme], seu priu tramitera pretiului de-a dreptu.

Estrusu de articli diferiti de cea mai noua fabricatiune.

Motto : Si manfa estina pote fi buna :

amuriu, sticla (iesca), masina de saguri si pipiru, precum si alte requisite de furnizare, 1 buc. fl. 3, 4, 5, 6, 8.

Ammarie practice de pusunariu cu-i fara esca, 1 buc. 20, 30, 40, 50, 60, cr.

De mare trebuința pentru domni.

Cassetes universale de toaleta si de rasu, fina, cu oglinda si cu acostu cuptorul : 1 bricio argintiu si unu paron de rau d'in peri de vase, 1 sapun-Windsor de rasu, fina, 1 dosa de rasu de metalu, 1 petra de ascuțit fina, 1 pepte de cauciuc de frisatu, 1 perie de dinti, 1 buc. pasta de dinti fina, 1 buc. pomada, 1 buc. sapunu de manus, 1 borcanito de pomada fina, 1 butica olein fina. Tote la-olata fl. 20.

Argintu de China cu una placă grosă, cea mai buna calitate, cu garanția de 10ani, usandu-se necontenit. 1 dusina linguri de manecatu, fl. 10; linguri de cafez fl. 9; cuite si furnite fl. 27; 1 parochie luminiară fl. 4, 5.

6; 1 lingura mare de legume fl. 4, 4.50; 1 dusina cutitase de meseculari fl. 10; pasta de 50; 1 sazerita, fagona pre-frumosu, fl. 2.50, 3; 1 presarator de pipiru fl. 1.50,

2; 1 presarator de zaharu fl. 2, 3; 1 lingura de latpo fl. 2.80, 3.40; 1 lingura de supa fl. 5.50; 6.59; unia mată (pre cari se punte cuite etc) fagona prea-frumosu, fl. 3.

Alte obiecte de argintu de China cu preturi de fabrica. Acestea fabricatii, dupa color, si fagonu, rivalizaza cu argintul adeverat.

Coralie adeverate talate, sorta prea-fina, una cordonu costa numai 12 cr.

Stropitorie de cositoriu forte bine construite, sari nu poti lipsi in nice una casa, 1 buc. stropitorie mica pentru copii, fl. 80, fl. 1.

1.20; 1 buc. stropitorie mare fl. 1.40, 1.80, 2.20; 1 buc. stropitorie pentru manus, fl. 90, fl. 1.20, 1.40, 1.60, 1.80, 2.20; 1 buc. stropitorie pentru rane, de sticla 10 cr. de cositoriu 30 cr.

Linguri de Britanía adeverate (linguri sanitare) —

Acestea fabricatii angloze este curata de tote materiale venisoase, otravitoare, este oxidata, de ace-a difera de alte metale; este forte durabile si ramane totu-sa alba si straduitora. 12 buc. linguri de cafes, 80 cr., 12 linguri pentru copii fl. 1.20; 12 buc. linguri de supa fl. 1.50; 1 bucata lingura de spuma 30 cr.; 1 buc. lingura de secon supa fl. 50 cr.

Linguri-Alpacca adeverate.

1 dusina linguri de manecatu fl. 2.40, 2.80, 3.50 4.50, 5; 1 dusina linguri de cafea fl. 1.30, 1.60, 2.40; 1 buc. lingura de scosu supa, fl. 1, 1.20; 1 buc. lingura de latpo 45 cr. 60 cr. Linguri de metalu argintiu, cari ramane totu-albe, 12 bucati linguri mari de manecatu, 95 cr.; 12 buc. linguri de cafea 45 cr.

Garnitura (tacamu) anglos prea-fina. 1 dusina, cu manuchie de lemn, fl. 8, 9.50; 1 dusina, cu manuchie de osu de bibon, fl. 4.50, 5.50; 1 dusina, sorta prea-fina, fl. 7, 8.50; 1 dusina, tacamu de miscitur (iesci), cu manuchie de lemn, seu cornu de bibon, fl. 2, 3, 4.

Candelabre [luminarie] de alpacca prea-fina.

Inalte de : 4", 5", 6", 7", 8", 9", 10".

Pretul : 1 buc. : 40, 50, 60, 70, 80, 90, fl. 1.

Cele mai frumosi candelabre de mesa de bronsu florentinu. 1 parochie fl. 1.50, 2.50, 3, 3.50, 4; acela-si cu doue brasii, de celu mai nou fagonu, 1 parochie fl. 3, 4, 5, 6; 1 buc. mucarli d'in alabastro 10 cr. cu tasa 15 cr.

Laterne de pusunariu prea-fina, forte practice, 1 buc. cu sticla orbitorie, d'una circa de lumina forte mare, cr. 60, 70, 80, cu orbitorie quadrupla fl. 1, 1.20.

Telescopie optice cu linsa buna, cu care se poti vedea obiecte chiar in departare de una dimensiune mila, 1 bucata, cr. 40, 80, fl. 1, 1.20.

Forte eftine roti garniturele de fumata d'in bronsu turnata. Una portu a sigare, una cornucopia, una amaria si una pipa mica, frumosa de sugari, d'in spuma prea-fina. — Totu la-olata numai fl. 1.50.

Pielaria vienesa,

connoscenta ca cea mai bona fabricatiune.

Tasce de mana pentru dame, cu cercu de coicelu, buc. cr. 65, 75, 90, fl. 1, 1.20; din cea mai fina piele de chagrin, cu lacatul secretu aurit, 1 buc. fl. 2, 2.50, 3.20, 3.50, 4; acela-si cu pusunariu incint, fl. 2.50, 4.50, 5.

Cele mai nove punge de mana practice pentru dame din domai, 1 buc. cr. 40, 60, 80, 90, fl. 1, sortele cele mai fine fl. 1.20, 1.40, 2.20.

Portofole practice, à cr. 60, 80, fl. 1, 1.50, sorte pre-fine, 1.20, 2.50, 3, 4, 5.

Portu sigare, 1 buc. cr. 40, 60, 80, fl. 1, 1.50, sorte pre-fine, 2.50, 3, 5.50.

Notitie, cr. 10, 15, 20, 25, sorte fine in piele, cr. 30, 40, 50, 60, fl. 1, 1.20, 1.50.

Punge de tabacu, cr. 40, 60, 80, fl. 1, 1.20, 1.50.

Tasce de calatorie d'in piele tare, cu lacain, 1 buc. fl. 2.20, 3.20, 3.50, 4.50, 5.

Giamantane (coferse) de drumu, nepenetrabil, cu cea mai fina imprimare, 1 buc. fl. 2.40, 2.80, 3.50, 4, 4.50, 5, 6.

Fiscone pentru calatorii, imbracata in piele, si pocalu 1 buc. fl. 1.30, 1.60, 1.90, 2, 2.20.

Manusile de vera, pre-bune, de atia seu matase, pentru copii pana la 8 ani, 12 cr., pana la 15 ani 15 cr., pre-fine 20 cr., pentru dame 20 cr., pre-fine 25 cr., cu manechete 30 cr., din matase rezinta 35 cr., manechete pentru dame, pre-elegante, 35 cr., pentru domni 25 cr., pre-fine, 35 cr., matase rezinta, 45 cr., logatura pentru dame sau domni, ce se poate spala, fara tivitiva, 20 cr., se afia pre-alesu si dupa cuciun.

Cingutorie (brate) pentru dame si copii. Pentru copii, ilustrata, 8 cr., dupa latu 15 cr., pentru dame 25 cr., d'in piele cheagrin, cingutorie pentru dame sau femei 35, 40, 50 cr., imprezinta cu matase 70, 90 cr. fl. 1.

Celu mai mare assortimentu de albumuri pre-frumose :

Pentru 25 portrete, 1 buc. fl. 60, 80, fl. 1.

• 50 " en ornamente pre-fin fl. 1.50, 2, 3.

• 50 " fina, cu imprimatura de aur, cr. 90, fl. 1.50, 3.

• 50 " en cea mai frumosu ornamente, fl. 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

Esemplarie de luxu, fl. 10, 12, 15, 18, 20.